

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Geologian tutkimuskeskus on saattanut kattavasti tarjolle tutkimusaineistojaan, joten tunnistamattomia vaikutuksia ei tule olemaan.

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velvoiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

Useimmiten avoimien rajapintojen käyttö tulee toteutumaan, jos niitä on saatavilla. Geologian tutkimuskeskuksen aineistot ovat useimmiten myös paikkatietoaineistoja, jolloin standardien OGC-rajapintojen käyttö aineistojen jakamisessa on tarkoituksenmukaista. Silloin kuin tutkimusaineistojen tietomalli on monimutkainen, joudutaan käytettävyy- ja suorituskykyisistä optimoimaan rajapinnan kautta jaettavan tiedon tietosisältöä. Tutkimusaineistojen harmonisointi ei ole täysin mahdollista, sillä sitä ohjaa kulloinenkin tutkimuskysymys, jonka aiheuttaman tarpeen mukaisesti tietomalli muotoutuu.

GTK jakaa arvokkaan aineistonsa jo nykyisessään INSPIRE- ja OGC-yhteensopivien rajapintojen kautta. Open Geospatial Consortium (OGC) on keskeinen kansainvälistä standardisointia tekevä organisaatio.

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistatteko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Tutkimusjulkaisut eivät lakiesityksessä kuulu lain soveltamisalaan. Lakiesityksessä tulisi huomioida tutkimusjulkaisujen käytön edistäminen paremmin.

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

Mikäli soveltaminen vaatii huomattavia resursseja tai vaarantaa tuottavan organisaation roolia tai toimintaa, vaara toki on olemassa. Suurempi riski kohdistuu tutkimusaineistojen jatkokehityksen heikentymiseen.

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

-

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

Ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyvät aineistot todennäköisesti huomioidaan. Ne ovat jo INSPIRE-direktiivin piirissä, joten niiden päällekkäinen huomioiminen ei ole hyvien käytäntöjen mukaista.

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

GTK on tuonut saataville jo kattavasti aineistojaan, joten ehdotetun sääntelyn toteutuminen ei aiheuta lisäkustannuksia.

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

Tällä hetkellä ei ole saatavilla edes alakohtaisesti yhteneväistä tasokasta EU-tasoista käsitystä tietovarannoista, joten sääntelyn vaikutuksia on vaikea arvioida. Tutkimusaineistojen avaaminen sellaisenaan ei johda haettuun lopputulokseen globaaleilla markkinoilla niin että toivottu hyöty kohdistuisi kansallisiin markkinoihin tai edes EU-markkinoihin. INSPIRE-direktiivi ja sitä toteuttava kansallinen lainsäädäntö on erityisesti laadittu huolehtimaan sen sektorin riittävän tiedon saannista.

Lakiesityksessä olisi syytä erottaa yksittäisen prosessin tuloksena syntyvät tutkimusaineistot ja jatkuvasti ylläpidettävät, kehittyvät tietovarannot, joihin kootaan ja harmonisoidaan yksittäisiä tutkimusaineistoja, toisistaan.

Valpola Samu

Kahra Antti
Geologian tutkimuskeskus